

Càstig.

... I, COM A CÀSTIG, FARÀS COSES MOLT BELLES.

Vet aquí el que un Déu, que no és ben bé Jahvè, diu *veritablement* a l'home, després de la caiguda.

Lliçó rebuda del que s'acaba de donar.

Treballar l'obra és familiaritzar-se amb ella, és a dir, amb un mateix; i hi ha alguna cosa estranya en aquesta educació intercanviada amb el que acaba d'arribar.

Així s'instrueix un fill, i ell t'instrueix a tu.

Un valor literari, per tant, una *riquesa*, pot ser degut a certes llacunes d'un temperament.

Un piano es fa notar per l'oïda, gràcies a l'absència de tals o tals altres cordes.

Fa veure molt clarament que el meu esperit s'enriqueix amb diferències més que amb recursos positius importats.

Depèn, doncs, de mi —en un altre nivell.

Perquè el teu registre és incomplet, perquè tal ordre de pensaments —tals mitjans, tals emocions— et són prohibits o desconeguts, has fet una obra que m'enriqueix. Hi trobo sorpresa i meravelles.

És que l'esperit viu de diferències, la variació l'excita; el defecte l'il·lumina; la plenitud el deixa inert.

Qui acaba perfent una obra tendeix a transformar-se en algú capaç de fer aquesta obra. Reacciona a la vista de la seva obra amb la producció en ell de l'autor. I aquest autor és ficció.

L'obra modifica l'autor.

Per cadascun dels moviments que l'estiren d'ell, l'autor sofreix una alteració. Acabada, reacciona una altra vegada en contra d'ell. Fa veure, per exemple, el que ha estat capaç d'engendrar-la. D'alguna manera ell es reconstrueix com un formador del conjunt realitzat, que és un mite.

Igual com un infant que acaba per donar al seu pare la idea, i com la forma i la figura de la paternitat.

L'objecte de la literatura és indeterminat com ho és el de la vida.

Creador creat.

Qui acaba d'enllestir una llarga obra, la veu formar finalment un ésser que no havia volgut, que no ha concebut, justament perquè l'ha infantat, i pateix la terrible humiliació de sentir que esdevé el fill de la seva obra, de manllevar-li uns trets irrecusables, una

semblança, unes manies, una fita, un mirall; i el que hi ha de pitjor en el mirall: veure-s'hi limitat, tal i tal.

Per desgràcia, diu aquest gran artista, sóc l'únic a no gaudir-ne, d'aquesta obra que he fet, aquesta obra que diuen admirable, que arbora les ànimes entorn meu, aquella de la qual es parla, que la posen als núvols, de la qual escruten les belleses!

N'he concebut el propòsit, n'he estudiat i executat totes les parts. Però l'efecte instantani del conjunt, l'impacte, la descoberta, el naixement final del tot, l'emoció composta, tot això m'ha estat refusat, tot això és per a aquells que no coneixen l'obra, que no l'han viscut, que no en saben les lentituds, els tempteigs, els desencants, els atzars..., sinó que tan sols hi veuen un magnífic projecte realitzat tot d'una. He bastit pedra a pedra sobre una muntanya una mola que faig caure damunt d'ells com un sol bloc. He estat cinc, deu anys per acumular-la detalladament sobre el cim, i ells només en reben un impacte, en un instant.

L'art i l'avorriment.

Un lloc buit, un temps buit, són insuportables.

L'ornament d'aquestes vides neix de l'avorriment, igual que la imatge dels aliments neix del buit de l'estómac. Igual que l'acció neix de la inacció i igual que el cavall piafa, i el record neix, en l'interval dels actes, i el somni.

La fatiga dels sentits crea. El buit crea. Les tenebres creen. El silenci crea. L'incident crea. Tot crea llevat qui signa i endossa l'obra.

L'objecte d'art, excrement preciós com ho són tants excrements i rebuigs: l'encens, la mirra, l'ambre gris...

Advertiment.

Tots estem abocats a esdevenir enutjosos.

No tot és fals en el que va ser abandonat. No tot és cert en el que es revela.

Una certa època arriba a un art A a través de les consideracions C. L'època següent combat A per mitjà de les consideracions C'.

Ara bé, en general, les consideracions C no han perdut res del seu valor, i l'època núm. 3 o núm. 4 ho farà veure bé.

Obra mestra, màquina meravellosa per mesurar tota la distància i l'alçada entre un temps breu i una llarguíssima elaboració, entre un cop de sort i milions de desenllaços qualssevol; entre un Jo elevat artificialment a la més alta potència i un Jo al zero; entre el que cal per fer una obra i el que amb un cop d'ull, amb un sol contacte, és donat.

Perfecció, puresa, profunditat, delícia, èxtasi que es reforça a si mateix.

La Novella de la Novella.

Un novel·lista em deia que a penes els seus personatges havien nascut i havien estat anomenats en la seva imaginació, habitaven en ell al seu aire; el reduïen a sotmetre's als seus dissenys i a considerar els seus actes. Li manllevaven les forces i, sens dubte, les gesticulacions i els mecanismes de la veu (que havien de passar-se de l'un a l'altre, mentre caminava a passes llargues, sent presos dels sentiments d'algun d'aquests éssers lletrats).

He trobat admirable i còmode que es pugui fer fer així la substància dels llibres per unes criatures que només cal un instant per cridar-les, vives i lliures, a interpretar davant vostre el paper que volen.

També n'he conclòs que la sensació d'arbitrarietat no era una sensació de novel·lista...

No hi ha res més literari que ometre l'essencial.

S'han escrit molts *Don Joan*.

S'ha escrit mil i una vegades sobre Don Joan. Però jo no sé que s'hagi pensat mai a preguntar-se (o a inventar) les possibles causes de tants felïços èxits *in eroticis*.

Mai no es parla de l'expertesa ni de les pràctiques que ha hagut de fer en una carrera que, sens dubte, exigeix dons naturals, però també intel·ligència, art i, en definitiva, treball.

Don Joan no solament seduïa, sinó que no decebia; i (cosa que és ben diferent que seduir) deixava les dones desesperades rere seu. Aquest és el punt.

